Servica

Vuosikertomus 2018

Sisällys

1. Toimintakertomus 3

1.1. Toimitusjohtajan katsaus 3

1.2. Liikelaitoskuntayhtymän liiketoiminnan yhtiöittäminen Servica Oy:lle ja liikelaitoskuntayhtymän purkautuminen 31.12.2018 4

1.3. Kuvaus liikelaitoskuntayhtymän toiminnasta 5

1.4. Henkilöstö 5

1.5. Organisaatio 6

1.6. Palvelualue 1 (terveydenhuollon tukipalvelut) 6

1.7. Palvelualue 2 (kasvun, elinvoiman ja kuntakeskusten tukipalvelut) 7

1.8. Palvelualue 3 (toimitilojen tukipalvelut ja keskusvarasto) 8

1.9. Asiakkuudet ja asiakasyhteistyö 9

1.10. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta 10

1.11. Riskienhallinnan toteutuminen vuonna 2018 11

2. Toteutumisvertailut ja tunnusluvut 12

2.1. Tuloslaskelman toteutumisvertailu 12

2.2. Investoinnit 15

2.3. Talousarviossa asetettujen tavoitteiden toteutuminen 16

2.4. Esitys tilikauden tuloksen käsittelystä 17

3. Tilinpäätöslaskelmat 18

3.1. Tuloslaskelma 18

3.2. Rahoituslaskelma 19

3.3. Tase 20

4. Liitetiedot 21

5. Tilinpäätöksen allekirjoitus 26

6. Tilintarkastajien tilinpäätösmerkintä 27

7. Luettelot ja selvitykset 28

8. Liitetietojen liitteet 29

1. Toimintakertomus

1.1. Toimitusjohtajan katsaus

Tämä Servican tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2018 on historiallinen asiakirja, sillä se on samalla Itä-Suomen huoltopalvelut liikelaitoskuntayhtymän loppuselvitys. Liikelaitoskuntayhtymän perussopimus astui voimaan 1.1.2011 ja liiketoiminta alkoi 1.1.2012. Servica tuotti liikelaitoskuntayhtymänä perussopimuksen 3 §:n mukaisia huollon tukipalveluja jäsenilleen ja muille asiakkailleen seitsemän vuoden ajan.

Liikelaitoskuntayhtymän toiminnan merkittävin hanke vuonna 2018 oli liiketoiminnan yhtiöittämiseen liittyvän päätöksenteon edistäminen ja liiketoimintakaupan sekä liikelaitoskuntayhtymän purun valmistelu. Liikelaitoskuntayhtymän omistajien valtuustot päättivät liiketoimintakaupasta kesäkuussa ja liikelaitoskuntayhtymän purkamisesta lokakuussa. Liiketoimintakauppa ja liikelaitoskuntayhtymän purku toteutettiin 31.12.2018. Näin ollen vuosi 2018 oli liikelaitoskuntayhtymän viimeinen toimintavuosi.

Vuosi 2018 oli Servicassa asiakkuuden teemavuosi. Asiakaspalveluun liittyviä teemoja käsiteltiin työpajoissa koko vuoden ajan kaikissa Servican työyhteisöissä esimiesten johdolla. Kaikki esimiehet osallistuivat asiakaspalveluvalmennukseen ja olivat yhdessä luomassa servicalaisen asiakaspalvelun periaatteita. Asiakkaat ja henkilöstö äänestivät vuoden servicalaiseksi asiakaspalvelijaksi Päivi Liljavirran, joka työskentelee KYSillä lounasravintola Kaarteessa.

Kuopion kaupungin ja Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän kanssa solmittiin uudet puite- ja palvelusopimukset vuosille 2019–2023. Puitesopimukset kattavat sote- ja maakuntauudistuksen siirtymäajan ja niillä halutaan varmistaa tukipalvelujen häiriötön tuotanto maakunnan aloitusvaiheessa.

Servican uudet verkkosivut julkaistiin vuodenvaihteessa 2018. Merkittävimmät uudistukset olivat yhteystietojen julkaiseminen käyttäjäryhmäkohtaisesti, ruokalistojen julkaisu ja erillinen Töihin Servicaan –alasivusto, jolla pystytään vastaamaan myös rekrytoinnin tarpeisiin.

Hankintalain siirtymäaika päättyi vuoden 2018 lopussa ja vuodesta 2019 alkaen sidosyksikköasemassa olevan yhtiön omistajien ulkopuolinen myynti voi olla enintään 5 % ja 500.000 €. Omistajien ulkopuolinen myynti tarkasteltiin keväällä ja tehtiin suunnitelma markkinoilta vetäytymisestä. Tarvittavat sopimusten irtisanomiset tehtiin kesän ja syksyn aikana.

Laadun kehittämisessä siirryttiin vuonna 2018 toimintajärjestelmän rakentamisvaiheesta käyttöönottovaiheeseen. Laatuvastaavat nimettiin ja heille järjestettiin laatuvalmennusta. Tavoitteemme on hakea laatusertifikaatti vuonna 2020.

Yhteiskuntavastuu nähdään Servicassa strategisena menestystekijänä. Yhteiskuntavastuun perustan muodostavat sidosryhmien ja olennaisten raportoitavien näkökulmien määrittely, joka tehtiin syksyllä 2018. Servica tekee yhteiskuntavastuuraportin vuodesta 2018.

Tämä loppuselvitys antaa selonteon liikelaitoskuntayhtymän vuoden 2018 liiketoiminnasta, vuoden lopussa toteutuneesta liiketoimintakaupasta ja liikelaitoskuntayhtymän purkautumisesta, kun samanaikaisesti valmistauduimme jatkamaan toimintaamme Servica Oy:ssä 1.1.2019 alkaen.

Kuopiossa 25.2.2019

Kirsi Kokkonen
toimitusjohtaja

1.2. Liikelaitoskuntayhtymän liiketoiminnan yhtiöittäminen Servica Oy:lle ja liikelaitoskuntayhtymän purkautuminen 31.12.2018

Liikelaitoskuntayhtymän yhtiöittämisen päätöksenteon valmistelua jatkettiin vuonna 2018 yhteistyössä KPMG Oy Ab:n kanssa. Maaliskuussa 2018 päivitettiin liikelaitoskuntayhtymän arvonmääritys, jonka perusteella Servican viitteellinen oman pääoman käypä arvo oli noin 20,7–31,0 M€. Ottaen huomioon arvonmäärityksessä käytetyt oletukset sekä markkinainformaation, Servican oman pääoman käyväksi arvoksi tulevassa järjestelyssä arvioitiin 22 M€. Arvonmääritys on perustunut liikelaitoskuntayhtymän tilinpäätökseen per 31.12.2017.

Kuopion kaupunki ja Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri asettivat 13.3.2017 työryhmän selvittämään yhtiöittämistä. Työryhmässä olivat valmistelijoina Kuopion kaupungin edustajina konserniohjauspäällikkö ja lakimies, PSSHP:n edustajina talousjohtaja ja hankintapäällikkö ja Servican edustajina toimitusjohtaja, talouspäällikkö ja asiakkuuspäällikkö. Työryhmä selvitti yhteistyössä tilintarkastusyhteisö KPMG:n kanssa yhtiöittämisvaihtoehtoja ja juridisia toteuttamistapoja. Selvitysten ja verohallinnon ennakkopäätösten perusteella yhtiön perustaminen liiketoimintakaupalla osoittautui kokonaistaloudellisesti edullisimmaksi vaihtoehdoksi. Kauppahinnaksi esitettiin tehdyn arvonmäärityksen perusteella 22 M€.

Kuopion kaupunginvaltuusto ja Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin valtuusto päättivät 11.6.2018 Itä-Suomen huoltopalvelut liikelaitoskuntayhtymän yhtiöittämisestä 31.12.2018. Omistajien tekemien päätösten mukaisesti liikelaitoskuntayhtymän huoltopalveluliiketoiminta päätettiin yhtiöittää kokonaisuudessaan liikelaitoskuntayhtymän jäsenosuuksien mukaisilla omistusosuuksilla omistajien perustamaan osakeyhtiöön, Servica Oy:öön. Yhtiöittäminen päätettiin toteuttaa liiketoimintakaupalla 31.12.2018. Liiketoimintakaupalla siirtyivät kaikki liikelaitoskuntayhtymän varat, velat, vastuut, sopimukset ja henkilöstö per 31.12.2018.

Omistajat päättivät, että liiketoimintakaupan jälkeen liikelaitoskuntayhtymä puretaan 31.12.2018. 22.10.2018 Kuopion kaupunginvaltuusto ja 29.10.2018 Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän valtuusto tekivät päätökset liikelaitoskuntayhtymän purkamisesta. Sopimus Itä-Suomen huoltopalvelut liikelaitoskuntayhtymän purkamisesta allekirjoitettiin 11.12.2018. Yhtiöittämiseen liittyviä valmisteluja tehtiin vuoden aikana yhteistyössä omistajien sekä KPMG Oy Ab:n kanssa ja muu liiketoimintakauppaan liittyvä valmistelu painottui loppuvuoteen. Liiketoimintakauppa, jolla liikelaitoskuntayhtymä myi liiketoimintansa Servica Oy:lle, toteutettiin 31.12.2018 ja Itä-Suomen huoltopalvelut liikelaitoskuntayhtymän purku tehtiin liiketoimintakaupan jälkeen suunnitellusti 31.12.2018.

Liikelaitoskuntayhtymän nettovarojen jako toteutettiin liikelaitoskuntayhtymän perussopimuksen 5 §:n mukaisesti, niin että osuudet liikelaitoskuntayhtymän varoihin sekä vastuu veloista ja velvoitteista määräytyivät jäsenosuuksien mukaisessa suhteessa. Jäsenosuudet purkuhetkellä olivat seuraavat: Kuopion kaupunki 51,53 % ja Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä 48,47 %. Liikelaitoskuntayhtymä purettiin perussopimuksen 23 §:n mukaisella menettelyllä siten, että liikelaitoskuntayhtymän purkamisesta päättävät omistajien valtuustot ja liikelaitoskuntayhtymän johtokunta laatii loppuselvityksen.

Purkuhetkellä liikelaitoskuntayhtymällä oli 22 M€:n suuruinen kauppahintasaatava Servica Oy:ltä. Lisäksi kauppahintaan lisättiin liikelaitoskuntayhtymälle koulu- ja esikouluaterioiden palvelutoiminnan luovutuksen perusteella suoritettavaksi tuleva arvonlisäveron määrä, joka oli kaupantekohetkellä tehtyjen laskelmien perusteella 380.874,74 €. Kauppahintavelasta allekirjoitettiin velkakirja liikelaitoskuntayhtymän ja Servica Oy:n välillä 10.12.2018. Velkakirjassa huomioitiin liikelaitoskuntayhtymän purkaminen ja kauppahintasaatavan siirtyminen omistajille liikelaitoskuntayhtymän purkautuessa. Liikelaitoskuntayhtymälle syntyvä liiketoimintakaupan voitto oli verollinen, mikä pienensi osakkaiden voittoa kirjanpidossa.

Liikelaitoskuntayhtymän myyntivoitto on tuloutettu liikelaitoskuntayhtymässä ja jaettu omistajille osana purkua 31.12.2018. Lopputilityksessä (liikelaitoskuntayhtymän tase ennen purkua, liite 2) oleva arvonlisäveroton kauppahinta (22 M€) jakautuu omistajien kesken seuraavasti:

Kuopion kaupunki	51,53 %	11.336.600,00 €
Pohjois–Savon sairaanhoitopiiri	48,47 %	10.663.400,00 €

Lisäksi kauppahintaan lisättävä arvonlisävero, 380.874,07 €, siirtyy liikelaitoskuntayhtymän purkautuessa omistajille jäsenosuuksien suhteessa ja sitä vastaan omistajilla on vastaavan suuruinen kauppahintasaatava Servica Oy:ltä.

Liiketoimintakaupasta maksettavaksi tuleva vero 831.157,28 € siirtyy purussa velkana liikelaitoskuntayhtymän jäsenille. Verovelka jakautuu seuraavasti omistajien kesken:

Kuopion kaupunki	51,53 %	428.295,35 €
Pohjois–Savon sairaanhoitopiiri	48,47 %	402.861,93 €

Liikelaitoskuntayhtymän loppuselvitys on laadittu purkusopimuksessa sovitulla tavalla ja liikelaitoskuntayhtymän johtokunta käsittelee loppuselvityksen kokouksessaan 25.2.2019 ja päättää sen toimittamisesta tilintarkastuksen ja tarkastuslautakunnan käsittelyn kautta edelleen jäsenten tarkastuslautakuntien käsiteltäviksi ja valtuustojen hyväksyttäväksi.

1.3. Kuvaus liikelaitoskuntayhtymän toiminnasta

Itä-Suomen huoltopalvelut liikelaitoskuntayhtymä on liikelaitoskuntayhtymä, joka tuottaa omistajilleen Kuopion kaupungille ja Pohjois-Savon sairaanhoitopiirille ruokapalvelujen, laitos- ja välinehuollon, kiinteistötekniikan ja kiinteistöjen ylläpidon sekä logistiikan palvelut. Ruokapalvelut käsittävät Kuopion kaupungin ja KYSin omille henkilöasiakkailleen tarjoamat ateriapalvelut, henkilöstöruokailun järjestämisen ja tilaus- ja tapahtumatarjoilut. Laitos- ja välinehuollon palvelut sisältävät omistajien toimitilojen ja laitosten siivouksen, hoito- ja hoivalaitosten vuodehuollon, terveydenhuollon välinehuollon sekä avustavia tehtäviä. Kiinteistöpalvelut koostuvat kunnossapidosta, ennakoivasta huollosta, kiinteistövalvonnasta ja apuvälinehuollosta. Logistiikkapalvelut kattavat keskusvaraston ja terminaalin ylläpidon, omistajaorganisaatioiden väliset ja sisäiset tavara- ja postikuljetukset sekä jätehuollon.

1.4. Henkilöstö

Servicassa työskenteli vuoden 2018 lopussa 1242 työntekijää (vuonna 2017 vastaava luku oli 1243).

Henkilöstön rakenne ammattiaseman ja sukupuolen mukaan luokiteltuna on seuraava:

- esimiehiä 60 eli 4,8 % koko henkilöstöstä, heistä 37 naista ja 23 miestä
- asiantuntijatehtävissä 9 eli 0,1 % henkilöstöstä, heistä 6 naista ja 3 miestä
- työntekijöitä 1173 eli 94,4 % henkilöstöstä, heistä 887 naista ja 286 miestä
- yhteensä 930 naista (74,9 %) ja 312 miestä (25,1 %).

Vuonna 2018 vakinaisen henkilöstön keski-ikä oli 49,3 vuotta. Kokonaistyöpanoksen (HTV1) määrä oli 1 194,0 htv ja tehdyn työpanoksen (htv3) määrä 945,7 htv. Lisäksi vuokratyötä ostettiin 58,2 htv. Kokonaistyöpanoksesta poissa työstä (lomilla, sairaana yms.) oltiin 96 774 kalenteripäivää eli 248,3 htv. Poissaolojen osuus oli 20,8 %, jolloin työssäoloaste oli 79,2 %. Sairauspoissaolojen kokonaismäärä oli vuosiraportin perusteella laskettuna 21,3 kalenteripäivää/htv1. Edellisvuoden määrä oli 24,1 kalenteripäivää, joten tavoite vähentää kaksi sairauspäivää/hlö saavutettiin, vähenemä oli 2,8 kalenteripäivää/htv1. Vuoden aikana vakinaisia työsuhteita alkoi 121 kpl (4 kpl hallinto, 26 kpl palvelualue 1,45

kpl palvelualue 2 ja 46 kpl palvelualue 3). Vakinaisia palvelussuhteita päättyi 99 kpl. Palvelussuhteista päättyi eläkkeelle siirtymiseen 48 kpl, omaan eronpyyntöön 38 kpl ja irtisanomiseen 13 kpl.

1.5. Organisaatio

Vuonna 2018 Servica jatkoi toimintaansa vuonna 2015 käynnistyneellä organisaatiorakenteella. Liikelaitoskuntayhtymän palvelutuotanto jakaantui kolmeen palvelualueeseen, joiden nimet uudistettiin vuonna 2018:

- palvelualue 1, terveydenhuollon tukipalvelut
- palvelualue 2, kasvun, elinvoiman ja kuntakeskusten tukipalvelut
- palvelualue 3, toimitilojen tukipalvelut ja keskusvarasto.

Vuoden 2018 organisaatiorakenne

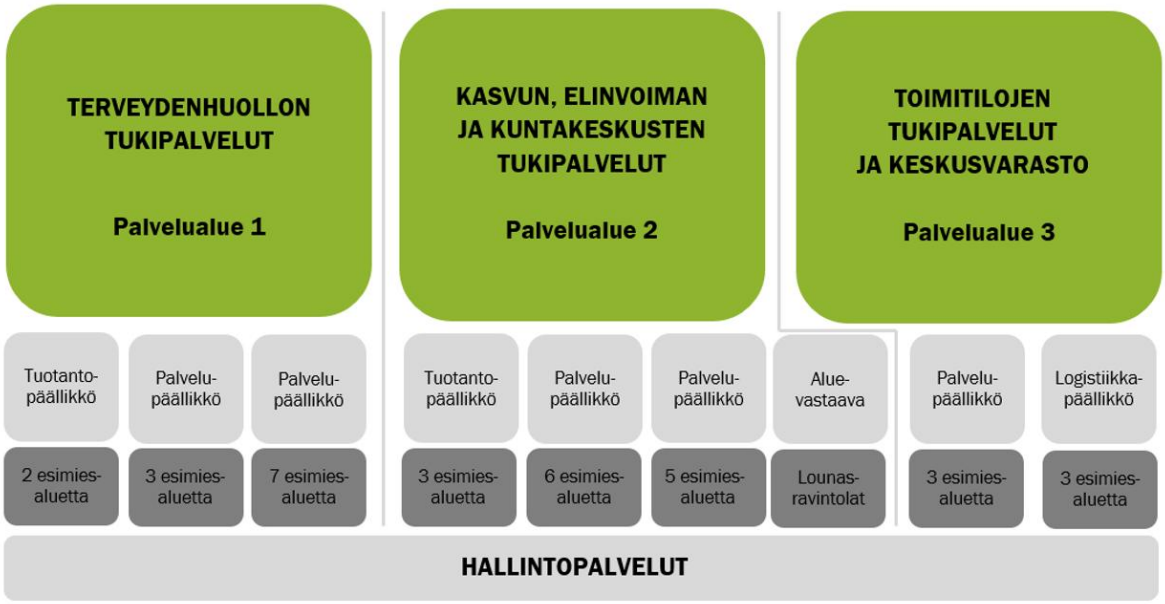

1.6. Palvelualue 1 (terveydenhuollon tukipalvelut)

Terveydenhuollon monipalveluiden hinnoittelussa tehtiin hinnantarkistuksia keskitetyn välinehuollon palveluissa ja KYSin laitoshuollon palveluissa. Keskitetyn välinehuollon hintoja laskettiin 10 % ja laitoshuollon hintoja nostettiin 3,2 %. Vuositasolla vaikutus oli noin 380.000 €. Talouden näkökulmasta palvelualueen liikevaihto ylittyi yhteensä noin 800.000 €. Merkittävin liikevaihdon ylitys oli välinehuollon myynnissä (365.000 €). Koko palvelualueen tulos oli noin 1 M€, joka oli budjetoidun mukainen. Kannattavuuden näkökulmasta haastavin palvelu on Kuopion kaupungin terveydenhuollon kohteiden monipalvelu.

Toimintamenoista suurimmat ylitykset palvelualueella olivat henkilöstömenoissa (noin 610.000 €) ja palveluiden ostoissa (noin 213.000 €). Henkilöstömenojen ylityksessä merkittävimmät olivat lomapalkkavelan muutos ja kertaerän vaikutus, jotka olivat yhteensä noin 239.000 €. Lisäksi henkilöstökuluja nostivat vuonna 2018 henkilöstölle takautuvasti maksetut epäpätevyyslisät (100.000 €).

Toiminnallisesti merkittävä kehittämishanke palvelualueella oli terveydenhuollon laitoshuollon Hoitopolku -hanke. Hoitopolku on asiantuntijapalvelu, jonka tavoitteena oli laitoshuoltajien terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen sekä sairauspoissaolojen väheneminen. Terveydenhuollon laitoshuollon kohteissa

(vastuualueet 502 ja 503) sairauspoissaolot vähenivät 7,7 pv/hlö. Hoitopolkuun osallistui noin 25 % laitoshuoltajista (vaihdellen 80–100 hlöä).

Loppuvuonna eteni KYS uudistuu -hankkeeseen liittyvä keskitetyn sänkyjen pesuyksikön hankinnan valmistelutyö yhteistyössä käyttäjäasiakkaiden ja tilaajien kanssa. Sänkyjen pesukoneinvestoinnin valmistelu käynnistyi loppuvuodesta ja sitä jatketaan alkuvuonna 2019. Kyseessä on arvioilta 0,5–1 M€:n hankinta riippuen hankittavien koneiden määrästä ja ominaisuuksista.

1.7. Palvelualue 2 (kasvun, elinvoiman ja kuntakeskusten tukipalvelut)

Koulujen, päiväkotien, kaupunkikiinteistöjen ja kuntakeskusten palveluissa vuosi 2018 oli taloudellisesti erittäin haasteellinen. Tavoitteellisen budjetin lisäksi ennakoimaton liikevaihdon lasku erityisesti laitoshuollon palvelujen osalta aiheutti palvelualueelle yleisen tehostamistavoitteen lisäksi lisäsopeuttamistarvetta erityisesti henkilöstökuluissa. Kilpailukykysopimuksen tuoman lisääntyneen työajan sopeuttaminen viisipäiväiseen työviikkoon aiheutti noin 200 lisätyöpäivän menetyksen verrattuna edelliseen vuoteen. Tällöin olimme saaneet palvelualueella merkittävää lisätuottavuutta tekemällä lisääntynyt työaika ylimääräisinä työvuoroina.

Vuonna 2018 elintarvikkeiden hinnankorotukset vaihtelivat 2–12 % välillä nousten keskimäärin 3 % kaikkien tuoteryhmien osalta. Erityisesti kalatuotteissa hinnankorotukset olivat merkittäviä. Ravitsemussuositusten velvoittaessa ruokalistojen laadintaa, ei liikkumavaraa ruokapalvelujen laatutason laskemiseen juurikaan ollut. Asiakastoiveiden lisääntyessä tasapainoilu palvelusopimuslaadun, elintarvikkeiden hinnankorotusten sekä talousarvion välillä muodostui erittäin haasteelliseksi. Elintarvikemenojen osuus palvelualueen kuluista on noin 22 %, jolloin niiden osittain ennakoimattomalla kasvulla on merkittäviä vaikutuksia. Elintarvikemenot toteutuivat noin 2,4 prosenttiyksikköä suurempina suhteessa toteutuneeseen ruokapalvelujen liikevaihtoon, joka tarkoitti noin 200.000 € suhteellista ylitystä.

Laitoshuollon palveluissa menetimme Kuopion kaupungin suuria kohteita niiden mennessä joko ennakoimattomasti (jäähalli) tai äkillisesti remonttiin (museo). Lisäksi musiikkikeskuksen remontoitujen osien valmistumisen viivästyminen aiheutti lisää tulojen menetystä laitoshuoltoon. Liikevaihdon menetys laitoshuollon palvelujen osalta näissä kohteissa oli noin 90.000 €. Suuren eläkepoistuman vuoksi näistä kohteista saatiin kuitenkin sijoitettua joustavasti henkilöstöä uusiin kohteisiin ja siten ylimääräistä henkilöstökulua ei jäänyt palvelualueen kannettavaksi.

Monipalvelualueella ruokapalvelujen ja erityisesti laitoshuollon liikevaihdon menetystä tasoitti kahden uuden päiväkodin avautuminen. Vuorilinnan ja Pikkulinnan päiväkodit avautuivat vuoden 2018 syksyllä ja se kasvatti menetettyä liikevaihtoa noin 70.000 eurolla sekä edesauttoi osaltaan pääsemistä lähemmäksi budjetoitua tulostavoitetta.

Henkilöstöravintoloissa liikevaihdon kasvu oli merkittävää kaikkien asiakasryhmien osalta erityisesti lounas- ja kahviomyynnissä. Tämä varmisti henkilöstöravintoloiden positiivisen kokonaistuloksen.

Isossa-Bertassa potilasateriamyynti toteutui budjetoidun mukaisesti ja tuotemyynti erityisesti sairaaloiden osastoille jatkoi kasvuaan. Kotipalveluaterioiden myynti laski jälleen edellisestä vuodesta, mikä aiheuttaa jatkossa lisähaastetta palvelun kannattavalle toteuttamiselle. Kokonaistulos Ison-Bertan osalta muodostui erinomaiseksi.

Palvelualueen kokonaistulos jäi budjetoidusta 167.000 €. Toimintaa pystyttiin sopeuttamaan vuoden aikana palvelutarpeen muutosten mukaisesti, mutta Servican yhtiöittämisestä johtuvia ennakoimattomia liikelaitoskuntayhtymälle kirjattavia henkilöstökuluja 168.000 € (lomapalkkavelan muutos, vuoden 2019 tammikuun kertaerä) ei pystytty enää toimintaa sopeuttamalla kattamaan.

1.8. Palvelualue 3 (toimitilojen tukipalvelut ja keskusvarasto)

Palvelualue 3:n toiminta jakautuu logistiikan ja kiinteistöpalvelun vastuualueeseen. Palvelualueen liikevaihto vuonna 2018 oli 33,2 M€, joka oli 8 % budjetoitua parempi. Henkilöstömenot ylittivät 0,8 M€ budjetoidun, johon osittain vaikutti potilaskuljetusten liiketoiminnan siirtyminen palvelualue 1:ltä ja kyseisen palvelun voimakas kasvu vuoden 2018 aikana. Tulos toteutui 30 % budjetoitua suurempana.

Keskusvarasto ja logistiikkapalvelut

Logistiikan liikevaihto vuonna 2018 oli 20,6 M€, mikä kasvoi 9,6 % edellisvuoteen verrattuna. Liikevaihdon kasvu jakautui euromääräisesti tasaisesti sekä materiaali- että kuljetusyksikköön. Toiminnan kannattavuus säilyi hyvällä tasolla. Tilikauden tulos oli 1,5 M€ ja suhteessa liikevaihtoon 19,6 %. Tulos parani edelliseen vuoteen verrattuna 250.000 €. Keskusvaraston rivihinnan tuotantokustannukset alenivat 4,4 % eli toiminta tehostui tämän verran.

Tammikuussa 2018 Servican tuottamat sisäiset potilaskuljetukset laajennettiin koko KYSin Puijon sairaalaan. Samaan aikaan otettiin käyttöön mobiili tuotannonohjausjärjestelmä potilaskuljetuksissa. Kuljetusten volyymit kasvoivatkin noin 100 % edellisvuoteen verrattuna. Toukokuussa palvelua laajennettiin vainajien siirtoon sekä 24/7 toteutettaviin näyte- ja verikuljetuksiin. Potilaskuljetusyksikköön palkattiin myös toukokuussa 2018 toiminnasta vastaava esimies. Servican tuottama palvelu on vapauttanut terveydenhuollon ammattilaiset hoitotyöhön ja tehostanut näin koko sairaalan toimintaa.

Sairaalan prosesseja tehostettiin yhteistyössä KYSin yksiköiden kanssa lisäämällä tuotteiden keskitettyä hallintaa ottamalla suoratoimitustuotteita Servican tuotevalikoimaan. Tämä toimintamalli tehosti logistiikkaprosesseja hankinnasta alkaen (tilaus yhdestä paikasta, yksinkertaisempi laskujen käsittely). Keskusvaraston toimintaa kehitettiin suunnitelmallisesti laadukkaan ja tuloksellisen toiminnan varmistamiseksi ja asiakastarpeen selvittämiseksi. Vuoropuhelu tilaaja-asiakkaiden kanssa oli aktiivista vuoden aikana.

Kiinteistöpalvelut

Kiinteistöpalvelujen vuoden 2018 tulos oli hyvä, sekä liikevaihto että tulos ylittivät tavoitteet. Kiinteistötekniikassa Kuopion kaupungin kiinteistönhoidon myyntiä lisäsivät Riistaveden ja Vehmersalmen kiinteistönhoitotyöt sekä alkuvuoden lumenpudotustyöt. Lisäksi myyntiä lisäsivät kasvaneet vikailmoitusten määrät ja niiden tuoma lisämyynti. KYSin kiinteistötekniikassa ei tehty toiminnallisia muutoksia ja siellä keskityttiinkin palvelutuotannon kehittämiseen.

Vuonna 2018 kiinteistöpalvelun liikevaihto toteutui 12,4 % budjetoitua suurempana. Suurimmat lisäykset tulivat kiinteistöpalvelun sopimusmyyntiin (uudet sopimukset +500.000 €) ja vikailmoitusten tarvikemyyntiin (+ 200.000 €) sekä kauttalaskutettaviin materiaaleihin (+450.000 €). Muu myynti/autot oli myös budjetoitua suurempi (150.000 €). Lisäksi sisäiset palvelut kasvoivat merkittävästi (+100.000 €).

Kiinteistöpalveluissa henkilöstömenot kasvoivat 100.000 € budjetoituun nähden. Suhteessa liikevaihtoon henkilöstömenot olivat 3,7 % budjetoitua pienemmät. Kiinteistöpalveluiden tulos toteutui 300.000 € budjetoitua parempana.

Kiinteistötekniikan vastuualueella toteutettua Atop -kiinteistönhoidon mitoitusta ei päästy jatkamaan suunnitellusti vuonna 2018, jonka vuoksi työ jatkuu kiinteistönhoidon suunnittelijan tekemänä vuonna 2019.

Syksyllä 2018 valmisteltiin vuoden 2019 alusta voimaan tulevaa kiinteistöpalveluiden organisaatiomuutosta. Muutoksen tavoitteena on vaikuttaa palvelutuotannon onnistumiseen asiakkaan odotusten mukaisesti sekä työhyvinvoinnin parantamiseen.

Uudessa organisaatiossa kiinteistö- ja rakennustekniikka jaettiin omiin vastuualueisiin, lisäksi kiinteistö- ja talotekniikan palveluyksiköt yhdistettiin. Kiinteistöpalveluiden organisaatiota madallettiin poistamalla yksikön esimiestaso kiinteistötekniikan, rakennustekniikan ja talotekniikan palvelualueilta. Organisaatiomuutoksen jälkeen sekä rakennustekniikassa että kiinteistötekniikassa toimivat omat palvelupäälliköt. Asiantuntijapalveluihin rekrytoitiin kiinteistönhoidon suunnittelija.
Organisaatiomuutokseen liittyen järjestettiin kiinteistöpalvelujen henkilöstölle kaksi infotilaisuutta.

1.9. Asiakkuudet ja asiakasyhteistyö

Servican asiakkaita ovat Kuopion kaupungin ja Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin yksiköt ja konserniyhteisöt sekä KYSin erityisvastuualueen kunnat Servican keskusvarastopalvelujen osalta. Palveluja tuotetaan asiakkaiden kohteissa, kuten päiväkodeissa, kouluissa, kaupungin virastoissa sekä liikunta- ja kulttuurikeskuksissa, sairaaloissa, terveyskeskuksissa, palvelukeskuksissa ja muissa palveluasumisen kohteissa sekä kotihoidon ja kuntoutuksen asiakkaiden osalta myös yksityisissä kodeissa. Loppukäyttäjäasiakkaitamme ovat mm. päiväkotilapset, koululaiset, potilaat, ikäihmiset sekä asiakasorganisaatioidemme työntekijät. Servican myynti kasvoi omistajayhteisöille noin 2,4 M€ vuoteen 2017 verrattuna.

Asiakasyhteisöjen kanssa toteutettiin suunnitelmallista yhteistyötä organisaatioiden eri tasoilla. Eri tapaamisten tarkoituksena on ollut tarkastella palvelujen määrällistä ja laadullista kehittymistä vuoden aikana sekä keskustella ennakoivasti mahdollisista palvelutarvemuutoksista sekä palvelujen kehittämistarpeista. Erityisesti vuonna 2018 kehitettiin palvelutarve- ja hinnoitteluneuvotteluja omistaja-asiakkaiden kanssa. Saamamme palaute uudesta menettelytavasta olikin positiivinen ja tulemme jatkamaan samalla mallilla myös tulevana vuonna.

Vuonna 2018 neuvottelimme asiakasyhteistyössä uudet puite- ja palvelusopimukset vuosille 2019–2023.

Kysyimme tilaaja-asiakkailta sekä ruokapalvelun käyttäjäasiakkailta tyytyväisyyttä Servican palveluihin tammikuussa kahden viikon aikana toteutetulla kyselyllä. Saimme yhteensä noin 1.900 arviota Servican palveluista, edellisvuonna arvioiden määrä oli 1.300.

Tilaajatyytyväisyydessä onnistuimme erityisen hyvin sairaanhoitopiirin asiakkuudessa

Kokonaisuutena kaikkien palvelujen tilaajatyytyväisyys parani koko Servican tasolla 3,5:stä 3,6:een. Sairaanhoitopiirin asiakkuudessa positiivinen kehittyminen näkyi kaikissa palveluissa, Kuopion kaupungin palveluissa arviot pysyivät lähes viime vuoden tasolla.

Keskeisimmiksi kehittämiskohteiksi kokonaisuudessaan kyselyssä nousivat palveluhenkisyys ja palvelujen samanlaatuisuus. Nämä keskeiset teemat näkyivät myös Servican strategiaan valituissa kehittämisen painopistealueissa. Vuonna 2018 toteutetut asiakaspalveluvalmennukset ja keskustelut työyhteisöissä auttoivat kehittymään palveluhenkisyydessä ja toimintajärjestelmän käyttöönotto helposti saatavine ohjeineen paransi omalta osaltaan palvelujen samanlaatuisuuden toteutumisessa.

Ruokapalvelun käyttäjäryhmien asiakastyytyväisyys oli kokonaisuudessaan hyvällä tasolla.

	2018	2017
Esikoululaiset	4,5	4,5
Koululaiset	3,3	3,3
Lounasravintolat	3,8	3,7
Palveluasuminen	3,2	3,8

Ruokailija-asiakkaiden tuloksissa lounasravintoloiden asiakastyytyväisyys kehittyi positiivisesti ja kaikkien Servican lounasravintoloiden palvelu oli arvioitu hyväksi tai erinomaiseksi.

1.10. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukainen järjestäminen ovat tärkeä osa Servican toimintaprosessia. Sisäinen valvonta on osa johtamisjärjestelmää sekä johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskienhallinnan tuloksellisuutta.

Servican johtokunta on 18.1.2018 kokouksessa hyväksynyt sisäisen valvonnan suunnitelman vuodelle 2018.

Sisäisen valvonnan kohteet vuonna 2018:

- talousraportoinnin toimivuus ja oikeellisuus
- Servican kassan maksuvalmiuden ylläpitäminen
- kilpailutuksen toteuttaminen, hankintalainsäädännön ja hankintaohjeiden noudattaminen
- erääntyneiden laskujen seuranta
- uuden asiakkaan luottokelpoisuuden selvittäminen
- eri järjestelmistä muodostuneiden laskutus-aineistojen täsmäyttäminen muodostuneisiin laskuihin
- käyttäjätunnusten hallinta
- kassan tarkastukset
- omaisuuden vakuuttaminen
- liiketoimintaan liittyvät riskit
- strategian ajantasaisuus
- puitesopimusten ja palvelusopimusten hallinta
- asiakkuuden hoitosuunnitelma
- työhyvinvoinnin mittaaminen
- työpaikkakokousten pitäminen

Servican johto on laatinut johtokunnalle selonteon sisäisen valvonnan toteutumisesta vuonna 2018.

Servican kokonaisvaltainen riskienhallinta on osa strategista ja operatiivista toimintaa. Servican riskienhallinnan tavoitteena on, että asetetut tavoitteet saavutetaan, toiminta on tuloksellista ja varmistetaan Servican toimintojen jatkuvuus ja palvelujen häiriötön tuottaminen. Riskejä tunnistetaan säännöllisillä riskikartoituksilla, jotka aloitettiin vuonna 2014. Riskejä hallitaan noudattamalla sovittuja riskienhallinnan periaatteita, vakuutuksilla, sisäisillä toimintaohjeilla ja valvonnalla.

Servican riskienhallinnasta raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä ja toimintakertomuksessa kerrotaan Servican toimintaan liittyvistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä ja miten niitä hallitaan ja ehkäistään. Riskienhallintasuunnitelma tehdään vuosittain.

Riskianalyysissä tunnistetaan häiriötilanteet, arvioidaan niiden todennäköisyys ja seurausten vakavuus. Samalla mietitään, mitkä toimenpiteet voivat pienentää tai poistaa riskejä. Servican riskiluokat olivat vuonna 2018 strategiset riskit, taloudelliset riskit, toiminnan riskit, vahinkoriskit, tietoriskit ja henkilöstöriskit.

1.11. Riskienhallinnan toteutuminen vuonna 2018

Vuoden 2018 riskienhallintasuunnitelman mukaan toimenpiteet kohdistettiin ensisijaisesti korkeimman riskitason (riskiluku 16–25) riskeihin. Riskitasoluku saadaan, kun riskin todennäköisyysluku kerrotaan riskin vakavuudella.

Näitä korkeimmalla riskitasolla olevien kriittisten riskejä (riskiluku 20–25) oli vuoden 2018 alussa neljä:

1) lainsäädännön muutokset (25)
2) kuntasektorin epävarma tilanne (25)
3) omistajien päätöksenteko tulevasta organisaatiomuodosta viivästyy tai jää toteutumatta (25)
4) vedenjakelu- tai laatuhäiriö (25).

Kaikkien näiden kriittisten riskien riskitaso saatiin pienenemään joko keskisuurelle riskitasolle tai yhden riskin kohdalla poistumaan kokonaan.

Kolme ensimmäistä riskiä heijastavat tilannetta, jossa sote- ja maakuntauudistuksen suhteen ei lopullisia päätöksiä ole tehty. Päätökset tulevat kuitenkin vaikuttamaan merkittävästi Servican toimintaan.

Maakunta- ja sote-uudistuksen lainvalmistelua seurattiin aktiivisesti ja pyrittiin vaikuttamaan Servican kannalta tärkeiden asioiden huomioimiseen lainsäädännössä. Aktiivisella yhteydenpidolla päätöksentekijöihin sekä omistajiin pyrittiin pienentämään muutoksen tuomaa riskiä Servican toiminnalle ja varmistamaan omistajiemme tukipalvelujen häiriötön jatkuminen. Vuoden 2018 aikana sote- ja maakuntalaki ei edennyt eduskunnan käsittelyyn. Riskiluku pieneni kuitenkin 25:stä 15:een samoin kuin kuntasektorin epävarman tilanteen riskiluku.

Servica teki yhtiöittämisselvityksen, jossa arvioitiin yhtiöittämisen juridiset vaikutukset sekä vaikutukset henkilöstön asemaan, yhtiöittämisen vaikutus perustettavan yhtiön in-house -asemaan (hankintalaki), vero- ja muut taloudelliset vaikutukset sekä vaihtoehdot yhtiöittämisen toteuttamistavoista. Selvitysten pohjalta Servican molemmat omistajat tekivät 11.6.2018 päätöksen Servican yhtiöittämisestä. Riski on siis poistunut kokonaan.

Neljäntenä kriittisenä riskinä oli vedenjakelu- tai laatuhäiriöt. Vedenjakeluun liittyvät häiriöt vaikuttavat välittömästi ruokapalvelun ja välinehuollon toimintaan ja välillisesti työllistävät kiinteistöpalvelujen valvomoita sekä Servican huoltomiehiä. Toimenpiteinä riskien pienentämiseksi tunnistettiin kriittiset tuotantopaikat ja tiedotettiin niistä Kuopion Vesi liikelaitosta, jonka kanssa neuvoteltiin vedenjakelun varmistamisesta näihin paikkoihin häiriötilanteessa. Keittiöiden henkilökuntaa ohjeistettiin varautumaan veden jakeluhäiriötilanteisiin mm. hankkimalla astioita veden varastointiin ja kertakäyttöastioita ruokailuun tilanteissa, jolloin astioiden pesu ei ole mahdollista. Puuttuvia ohjeistuksia tehtiin mm. vedettömään siivoukseen, hoitotyöhön liittyvien välineiden käsinpesuun ja desinfektioon sekä vedettömään ateriaan. Tärkeänä riskienhallintaan liittyvänä toimenpiteenä vedenjakeluun ja laatuun liittyen pyrimme selkiyttämään vastuurajapintoja tilaaja-asiakkaan kanssa, tiedottamaan sopimusasiakkaita ja tekemään yhteistyötä tilaajien kanssa asiakasviestinnässä. Toimenpiteiden ansiosta veden jakelu- ja laatuhäiriöriski pieneni korkealta riskitasolta keskisuurelle riskitasolle (riskiluku 15).

2. Toteutumisvertailut ja tunnusluvut

Servican yhtymäkokous hyväksyi 6.4.2017 pidetyssä kokouksessa (9 §) vuoden 2018 taloudellisiksi tavoitteiksi

- 0,5 M€ kuluihin kohdistuva säästöohjelma (henkilöstökulut ja muut toimintamenot)
- uutta liikevaihtoa omistajilta 0,8 M€
- toimintakate vähintään 7 % liikevaihdosta.

Yhtymäkokouksessa (6.4.2017) linjattiin, että vuodelle 2018 omistajan volyymiin suhteutetut kokonaiskustannukset eivät saa nousta, mutta eri palveluryhmien kesken hinnoittelua voidaan tarkentaa vastaamaan paremmin palveluryhmän kustannusvastaavuutta ja tulostavoitetta.

Yhtymäkokouksen periaatteiden mukaisesti Servican seuraavien palveluiden hinnoissa tapahtui muutoksia vuonna 2018:

- keskitetyn välinehuollon (toimipaikka 5401) hintoja laskettiin 10 %
- Pohjois-Savon sairaanhoitopiirille tuotettavia laitoshuollon hintoja nostettiin 3,2 %.

Tämä hintojen tarkennus tarkoitti noin 380 000 € kustannusten siirtymistä keskitetystä välinehuollosta laitoshuollon palveluihin.

Lopullinen, johtokunnan 21.12.2017 (§ 100) hyväksymä, talousarvion mukainen tulostavoite vuodelle 2018 oli 4 M€.

Servican positiivinen tuloskehitys jatkui vuonna 2018. Servican vuoden 2018 tilikauden ylijäämä ennen satunnaisia eriä oli 4 M€ (4,6 % liikevaihdosta). Tulos oli talousarviossa esitetyn tavoitteen mukainen. Liiketoimintakauppa toteutui vuoden 2018 viimeisenä päivänä kauppahintaan 22 M€, jonka jälkeen liikelaitoskuntayhtymä purkautui.

Liiketoimintakaupan jälkeen liikelaitoskuntayhtymän tulokseen kirjautui myyntivoittoa 13,2 M€, josta liikelaitoskuntayhtymä maksoi tuloveroa 0,8 M€. Tilinpäätöksessä ko. erät ovat huomioitu satunnaisissa erissä. Liikelaitoskuntayhtymä kirjasi vuoden 2018 tulokseen satunnaisia tuottoja ja kuluja yhteensä 12,4 M€.

2.1. Tuloslaskelman toteutumisvertailu

Toimintakauden toteutunut liikevaihto 87,9 M€ oli 3,5 M€ talousarviota suurempi. Voimakkaimmin vuonna 2018 kasvoivat Pohjois-Savon sairaanhoitopiirille tuotetut potilaskuljetuspalvelut 0,7 M€. Budjetoitua suurempina toteutuivat laitoshuollon palvelut 0,7 M€, välinehuollon palvelut 0,4 M€, kiinteistöpalvelut 1,3 M€ ja ruokapalvelut 0.4 M€. Kiinteistöpalveluissa kauttalaskutettavien tarvikkeiden ja palveluiden osuus oli 0,9 M€.

Servican toimintamenot toteutuivat 3,3 M€ budjetoitua suurempina. Toimintakauden aikaiset materiaali- ja palveluostot ylittyivät 2,3 M€, josta suurimmat ylitykset budjettiin nähden olivat elintarvikkeissa 0,3 M€ ja henkilöstövuokrauspalveluissa 0,6 M€. Kiinteistöpalveluiden kauttalaskutettavat materiaalit ja palvelut ylittivät budjetoidun 0,8 M€. Suhteessa liikevaihtoon ulkoiset palvelu- ja materiaalihankinnat toteutuivat 1,2 prosenttiyksikköä budjetoitua suurempina (toteutuma 36,6 %, budjetti 37,5 %).

Henkilöstökuluissa talousarvion perusteina olivat kunta-alan työehtosopimukset, eläkevakuuttamisen kustannukset sekä valtakunnan yleinen palkkaratkaisu. Talousarviossa ei ollut huomioitu vuoden 2018 aikana esille nousseita ja henkilöstölle maksettuja epäpätevyyskorvauksia (0,1 M€) sekä tammikuussa 2019 kunnan ja kuntayhtymien työntekijöille maksettua 9,2 % kertaerää (0,3 M€). Lisäksi liiketoiminnan

siirtyessä Servica Oy:lle 1.1.2019 alkaen, siirtyneen henkilöstön lomaraha kasvoi 30 %. Liikelaitoskuntayhtymän vuoden 2018 tulokseen kirjattiin huhti–joulukuulta kertyneet lomarahat. Maksettujen epäpätevyysalennuksien, kerta-erän sekä lomarahan vaikutus liikelaitoskuntayhtymän vuoden 2018 tulokseen oli noin 0,8 M€. Vuoden 2018 toteutuneet henkilöstökulut olivat 1,0 M€ budjetoitua suuremmat, suhteessa liikevaihtoon toteutuma oli kokonaisuudessa 0,7 % parempi. Kun toteutuneissa henkilöstömenoissa huomioidaan vuokratyövoima, henkilöstömenot olivat 50,4 % liikevaihdosta (budjetoitu 50,5 %).

Liikelaitoskuntayhtymän tulos ennen satunnaisia eriä oli 4 M€. Servican tuloslaskelman toteutumisvertailu on esitetty seuraavassa taulukossa.

Tuloslaskelman toteutumisvertailu (1000€)	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Ero	Muutos %
Liikevaihto	83 381	84 431	87 917	3 486	104 %
Valmistus omaan käyttöön			37		
Liiketoiminnan muut tuotot	245	239	251		
Tuet ja avustukset	254	262	347		
Materiaalit ja palvelut	-31 376	-31 621	-33 940	-2 318	107 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-23 271	-24 347	-25 362		104 %
Ostot tilikauden aikana	-23 279	-24 350	-25 594		105 %
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	8	3	232		
Palvelujen ostot	-8 105	-7 275	-8 578		118 %
Henkilöstökulut	-41 085	-41 319	-42 366	-1 047	103 %
Palkat ja palkkiot	-33 384	-33 501	-34 647		
Henkilösivukulut	-7 701	-7 817	-7 720		
Liiketoiminnan muut kulut	-5 973	-5 862	-6 124	-262	104 %
TOIMINTAKATE	**5 446**	**6 130**	**6 123**	**-7**	**100 %**
Rahoitustuotot ja -kulut	-211	-205	-340	-135	
VUOSIKATE	**5 235**	**5 925**	**5 783**	**-142**	**98 %**
Poistot ja arvonalentumiset	-1 879	-1 925	-1 833	92	
TILIKAUDEN TULOS ennen satunnaisia eriä	**3 356**	**4 000**	**3 950**		**99 %**
Satunnaiset tuotot			13 256		
Satunnaiset kulut			-831		0 %
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	**3 356**	**4 000**	**16 375**	**12 375**	**409 %**
Henkilöstökulut/Liikevaihto	49,3 %	-48,9 %	-48,2 %		
Toimintakate %	6,5 %	7,3 %	7,0 %		

Vuoden 2018 toimintakate oli 6,1 M€ (talousarvio 6,1 M€) ja vuosikate 5,8 M€ (talousarvio 5,9 M€). Toimintakate oli talousarviossa asetetun tavoitteen mukainen, eli 7 % liikevaihdosta (tavoite 7 %). Poistojen määrä pienentyi investointikustannusten pienenemisen myötä. Rahoituskulut ylittyivät 0,1 M€ budjetoidusta. Vuoden 2018 lopussa Servica maksoi ennenaikaisesti takaisin Kuntarahoituksen lainat (9,5 M€) ja kyseisten lainojen korot (0,2 M€). Rahoituskuluihin sisältyy ylimääräinen lainan korko 0,2 M€.

Palvelualuekohtaiset toteutumisvertailut on esitetty alla olevassa taulukossa. Palvelualuekohtaisissa luvuissa ovat mukana myös palvelualueiden sisäiset ostot ja myynnit. Palvelualueiden henkilöstömenoissa on huomioitu joulukuulle 2018 kirjattu lomapalkkavelan muutos (sis. 30 % suurempi lomaraha) ja tammikuussa maksettu 9,2 % kertaerä. Kokonaisvaikutus 0,7 M€.

	Palvelualue 1			Palvelualue 2			Palvelualue 3		
Toteutuma toimialoittain (1000 €)	TA 2018	TP 2018	Muutos	TA 2018	TP 2018	Muutos	TA 2018	TP 2018	Muutos
Liikevaihto	**22 044**	**22 842**	**104 %**	**37 009**	**37 522**	**101 %**	**30 749**	**33 192**	**108 %**
Liiketoiminnan muut tuotot				21	27				
Tuet ja avustukset	106	142		101	130		47	65	
Materiaalit ja palvelut	3 138	3 390	108 %	13 280	13 747	104 %	17 907	18 969	106 %
Henkilöstökulut	15 655	16 265	104 %	16 228	16 495	102 %	9 099	9 962	109 %
Liiketoiminnan muut kulut	746	746	100 %	4 020	4 021	100 %	1 269	1 271	100 %
VUOSIKATE	**2 611**	**2 582**	**99 %**	**3 602**	**3 417**	**95 %**	**2 520**	**3 055**	**121 %**
Poistot ja arvonalentumiset	495	469	95 %	599	582	97 %	108	94	87 %
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	**2 115**	**2 114**	**100 %**	**3 002**	**2 835**	**94 %**	**2 412**	**2 961**	**123 %**
Yleishallinnon sekä toimialahallinnon kustannukset ja hallinnolliset ostopalvelut	1 113	1 139	102 %	1 671	1 671	100 %	633	664	105 %
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	**1 003**	**975**	**97 %**	**1 331**	**1 164**	**87 %**	**1 779**	**2 297**	**129 %**
Ostot/Liikevaihto (%)	14,2 %	14,8 %		35,9 %	36,6 %		58,2 %	57,1 %	
Henkilöstökulut (sis. vuokratyö)/Liikevaihto (%)	71,0 %	71,2 %		43,8 %	44,0 %		29,6 %	30,0 %	
Toimintakate (%)	11,8 %	11,3 %		9,7 %	9,1 %		8,2 %	9,2 %	

Vuosi 2018 oli liikelaitoskuntayhtymän viimeinen toimintavuosi. Vuosien 2012–2018 aikainen liiketoiminnan sekä henkilöstömenojen kehitys on esitetty seuraavissa kaavioissa. Vuosien vertailukelpoisuuden vuoksi laskelmissa ei ole huomioitu satunnaisia eriä.

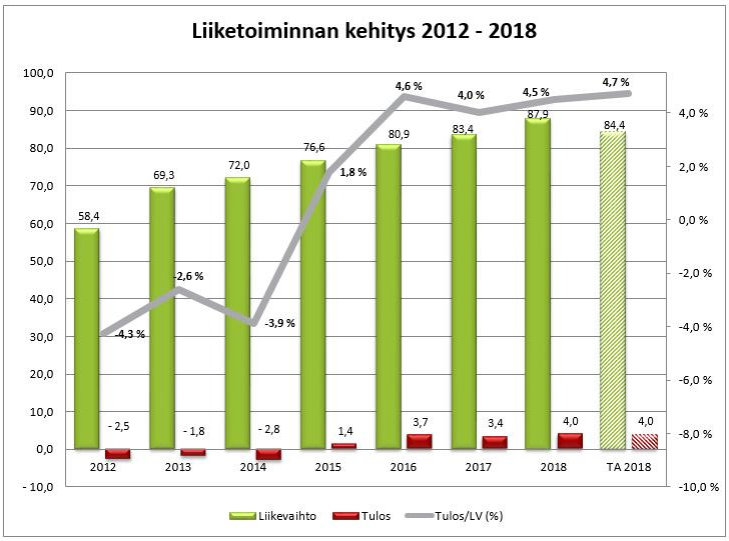

Servica käyttää vuokratyövoimaa lyhytaikaisen työvoimatarpeen paikkaamiseen.

Vuokratyövoiman osuus Servican henkilöstömenoista vuonna 2018 oli 4,4 %, joka on 0,4 % suurempi kuin vuonna 2017. Talousarvioon nähden vuokratyövoimaa käytettiin noin 0,2 M€ enemmän.

Henkilöstökulujen osuus (sisältäen vuokratyövoiman) liikevaihdosta oli 50,4 % vuonna 2018 (51,3 % v. 2017) eli 0,9 prosenttiyksikköä pienempi kuin vuonna 2017.

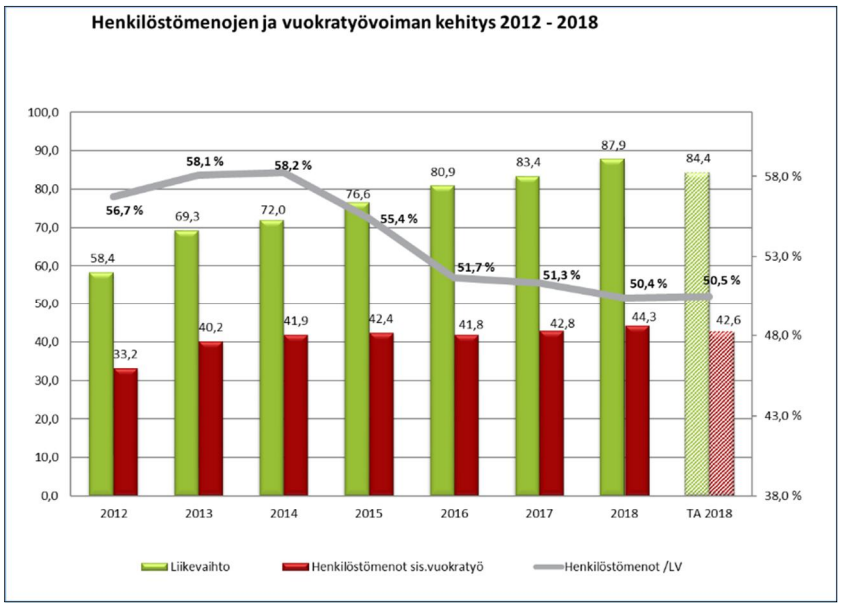

2.2. Investoinnit

Vuoden 2018 talousarviossa investointisuunnitelman loppusumma oli 1,2 M€. Lopullinen toteutuneiden investointien määrä vuonna 2018 oli 0,7 M€. Investointien toteutuminen ja investointibudjetti on esitetty alla olevassa taulukossa.

Investointien toteutumisvertailu 2018 (1000€)	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Muutos % 2017
Laite- ja rakennusinvestoinnit				
Laitoshuollon laitteet	136,9	187,8	62,8	
Välinehuollon laitteet	117,6	435,1	41,2	
Keittiöiden peruskorjauksia ja laitehankinnat	115,8	258,0	340,8	
Kiinteistöpalveluiden hankinnat		23,0		
Kuljetuskalusto (mm.akut, auto,trukki)		30,0	53,9	
Logistiikan hankinnat (rullakot, laatikot)	17,4			
Iso-Bertan vaunuhankinta	77,5			
Investointivaraus		60,0		
Purunpoisto ja kuluvalvonta/Leväsentie			127,6	
Laite- ja rakennusinvestoinnit yht	**465,2**	**993,9**	**626,3**	**1,3**
Sovellusinvestoinnit				
Yhtymähallinnon sovellusinvestoinnit	25,2	65,0	64,1	
Välinehuollon sovellusinvestoinnit	7,2	20,0		
Monipalvelun sovellusinvestoinnit		65,0	38,2	
Kiinteistö- ja logistiikkapalv. sovellusinvestoinnit	112,3	60,0		
Sovellusinvestoinnit yht.	**144,6**	**210,0**	**102,3**	**0,7**
KÄYTTÖOMAISUUSINVESTOINNIT	**609,8**	**1 203,9**	**728,6**	**1,2**

Servican rahoitusasema ja sen muutokset

Tilinpäätöshetkellä liikelaitoskuntayhtymän varat, velat, vastuut, sopimukset ja henkilöstö ovat siirtyneet 31.12.2018 Servica Oy:lle. Lisäksi liikelaitoskuntayhtymä purkautui 31.12.2018, jolloin liiketoimintakaupan jälkeen liikelaitoskuntayhtymän taseessa ollut kauppahintasaatava ja arvonlisävero (22,4 M€) siirtyivät liikelaitoskuntayhtymän perussopimuksen 5 §:n mukaisesti jäsenosuuksien mukaisessa suhteessa omistajille. Liikelaitoskuntayhtymällä oli 0-tase tilinpäätöshetkellä.

Tilinpäätöksen liitetiedoissa on esitetty tase ennen liiketoimintakauppaa ja tase liiketoimintakaupan jälkeen. Tunnusluvut on laskettu taseesta ennen liiketoimintakauppaa.

2.3. Talousarviossa asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Mittari	Tavoite 2018	Toteuma 31.12.
Asiakastyytyväisyys	Asiakastyytyväisyys paranee 0,2 % vuodesta 2017.	Tilaaja-asiakkaiden asiakastyytyväisyys vuonna 2018 on 3,6 (vuonna 2017 tulos oli 3,5).
Sairaus- ja tapaturmapoissaolo-%	2 poissaolopäivää / hlö pienempi kuin vuonna 2017.	Sairauspoissaolot vähentyneet 3 kalenteripäivää/hlö edelliseen vuoteen verrattuna.
Liikevaihto / henkilöstökustannukset	Henkilöstökustannukset (sis. vuokratyövoiman) suhteessa liikevaihtoon enintään 51,5 % (toteuma 9/2017 oli 51,5 %).	Henkilöstömenot suhteessa liikevaihtoon ovat 50,4 % (51,3% vuonna 2017).
Mittari	Tavoite 2018	Toteuma 31.12.
Sopimuslaadun toteutuminen	Palvelujen laatupoikkeamien väheneminen.	Tilaaja-asiakkaiden tyytyväisyys palvelun sopimuksen mukaisuuteen oli 3,6, joka on sama kuin vuonna 2017.
Päättyvien sopimusten tilalle uudet allekirjoitetut puite- ja palvelusopimukset	Puitesopimukset vuosille 2019-2023 neuvotellaan keväällä 2018 ja palvelusopimukset syksyllä 2018.	Uudet puite- ja palvelusopimukset neuvoteltu ja sovittu vuosille 2019-2023.
Toimintakate-%	Toimintakate on vähintään 7 % liikevaihdosta. (oikaistu toteuma 9/2017 oli 7,0 %).	Toimintakate vuonna 2018 oli tavoitteen mukainen eli 7%.
Liikevaihto per tehty työpanos (HTV3 = tunnusluku, jossa kokonaistyöajasta on vähennetty kaikki poissaolot, sairaudet, lomat koulutuspäivät, työlomat, vuorotteluvapaat yms.)	Liikevaihto per tehty työpanos 99 000 € (parannusta vuodesta 2017 noin 1,5 %).	Liikevaihto per tehty työpanos on 94.312 €, joka oli 4 % parempi kuin vuoden 2017 toteutuma.
Liikevaihdon kasvu omistajille (lisäpalvelut)	Uutta liikevaihtoa omistajille, tavoite 800 000 €.	Uutta liikevaihtoa omistajille 2,4 M€.

2.4. Esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Johtokunta hyväksyy ja allekirjoittaa vuoden 2018 tilinpäätöksen (loppuselvityksen) ja toimintakertomuksen. Hyväksytty tilinpäätös ja toimintakertomus toimitetaan tilintarkastukseen ja liikelaitoskuntayhtymän tarkastuslautakunnalle. Lisäksi johtokunta saattaa tilinpäätöksen (loppuselvityksen) tilintarkastuksen jälkeen jäsenten tarkastuslautakuntien kautta valtuustojen hyväksyttäväksi samassa kokouksessa, mihin jäsenten tarkastuslautakunta esittää arviointikertomuksensa ja kannanottonsa vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille.

3. Tilinpäätöslaskelmat

3.1. Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA		1.1.-31.12.2018		1.1.-31.12.2017
Liikevaihto		**87 916 886,61**		**83 381 417,56**
Valmistus omaan käyttöön		37 330,16		
Liiketoiminnan muut tuotot		251 399,94		245 273,68
Muut tuet ja avustukset		347 456,90		253 746,43
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-25 593 590,97		-23 278 774,09	
Varastojen lisäys(+) tai vähennys (-)	231 977,19		8 054,01	
Palvelujen ostot	-8 577 957,42	-33 939 571,20	-8 105 442,88	-31 376 162,96
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-34 646 721,90		-33 384 172,03	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-6 054 691,90		-5 929 511,64	
Muut henkilösivukulut	-1 664 964,00	-42 366 377,80	-1 771 426,49	-41 085 110,16
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 833 257,62	-1 833 257,62	-1 878 929,08	-1 878 929,08
Liiketoiminnan muut kulut				
Liiketoiminnan muut kulut		-6 123 929,81		-5 972 666,53
Liikeylijäämä (-alijäämä)		**4 289 937,18**		**3 567 568,94**
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoitustuotot	11 004,30		72,90	
Muille maksetut korkokulut	-152 332,55		-210 735,55	
Muut rahoituskulut	-198 505,70	-339 833,95	-613,98	-211 276,63
Ylijäämä (alijäämä) ennensatunnaisia eriä		**3 950 103,23**		**3 356 292,31**
Satunnaiset tuotot ja -kulut				
Satunnaiset tuotot	13 256 096,99		0,00	
Satunnaiset kulut	-831 157,28	12 424 939,71		0,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		**16 375 042,94**		**3 356 292,31**

3.2. Rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA	31.12.2018	31.12.2017
Toiminnan rahavirta		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	4 289 937	3 567 569
Poistot ja arvonalentumiset	1 833 258	1 878 929
Rahoitustuotot ja -kulut	-339 834	-211 277
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-715 240	-472 837
Rahoitusosuudet investointimenoihin		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	9 641 649	
Toiminnan ja investointien rahavirta	14 709 770	4 762 385
Rahoituksen rahavirta:		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-9 286 669	-1 688 484
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 688 484	
Oman pääoman muutokset	-8 743 903	-267 747
Vaihto-omaisuuden muutos	1 802 513	-8 054
Saamisten muutos muilta	5 692 366	-373 598
Korottomien velkojen muutos muilta	-12 799 533	1 765 899
Rahoituksen rahavirta	-25 023 710	-571 984
Rahavarojen muutos	-10 313 941	4 190 400
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	0	10 313 940
Rahavarat 01.01.	10 313 940	6 123 540
	-10 313 940	4 190 400

3.3. Tase

VASTAAVAA		31.12.2018		31.12.2017
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet		0,00		204 973,75
Muut pitkävaikutteiset menot		0,00		6 817 691,88
Aineelliset hyödykkeet				
Koneet ja kalusto		0,00		3 681 354,58
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		0,00		9 499,58
Sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet		0,00		46 146,80
		0,00		10 759 666,59
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Vaihto-omaisuus				
Aineet ja tarvikkeet		0,00		1 802 512,52
Saamiset				
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset				
Konsernisaamiset	0,00		5 159 797,64	
Muut myyntisaamiset	0,00	0,00	198 807,56	5 358 605,20
Muut saamiset				17 626,42
Siirtosaamiset				
Konserni siirtosaamiset	0,00		8 020,00	
Muut siirtosaamiset	0,00	0,00	308 114,77	316 134,77
Rahoitusarvopaperit				
Rahat ja pankkisaamiset				37 139,05
Konsernipankkisaamiset				10 276 801,12
		0,00		17 808 819,08
VASTAAVAA YHTEENSÄ		**0,00**		**28 568 485,67**

VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
Peruspääoma		0,00		3 507 523,06
Edellisten tilikausien ylijäämä(alijäämä)		0,00		-2 070 015,59
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		0,00		3 356 292,31
		0,00		4 793 799,78
VIERAS PÄÄOMA				
Pitkäaikainen				
Lainat vakuutus- ja rah.lait		0,00		9 286 669,00
Lyhytaikainen				
Lainat vakuutus- ja rah.lait		0,00		1 688 484,00
Saadut ennakot		0,00		18 327,71
Ostovelat				
Konserni ostovelat	0,00		483 700,81	
Muut ostovelat	0,00	0,00	2 118 421,73	2 602 122,54
Muut velat		0,00		1 991 231,58
Siirtovelat				
Konserni siirtovelat	0,00		2 032 313,94	
Muut siirtovelat	0,00	0,00	6 155 537,12	8 187 851,06
		0,00		14 488 016,89
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		**0,00**		**28 568 485,67**

4. Liitetiedot

1. Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Itä-Suomen Huoltopalvelut liikelaitoskuntayhtymä on purkautunut 31.12.2018, mistä johtuen liikelaitoskuntayhtymän tase on 0 euroa loppuselvityksen laadintahetkellä 31.12.2018. Purkautumishetken tase on laadittu alla esitetyin periaattein.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hankinnat on merkitty taseeseen hankintameno vänennettynä rahoitusosuuksilla ja suunnitelman mukaisilla poistoilla.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseessa hankintahintaan.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseessa nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen hintaan.

2. Tuloslaskelman ja taseen esittämistavan muutos

Ei muutoksia. Virallisena taseena on käytetty liikelaitoskuntayhtymän purkautumisen jälkeistä tasetta. Lisäksi liitetiedostojen liitteenä on esitetty tase ennen liiketoimintakauppaa ja tase liiketoimintakaupan jälkeen

3. Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Kts. kohta 2

4. Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Vuonna 2018 tilinpäätökseen kirjattiin tammikuussa 2019 maksussa ollut kuntien ja kuntayhtymien työntekijöille maksettu 9,2% kertaerä. Kertaerän suuruus sivukuluineen 0,3 M€.

Huhti-joulukuun osalta liikelaitoskuntayhtymän tulokseen kirjattiin 30 % isompi lomarahakertymä. Vaikutus vuoden 2018 tulokseen sivukuluineen 0,4 M€.

Joulukuussa liikelaitoskuntayhtymä maksoi ennenaikaisesti takaisin noin 9,5 M€ Kuntarahoitukselta vuosina 2013 ja 2014 nostettua pankkilainaa. Ylimääräistä korkoa tuli maksettavaksi 0,2 M€.

Vuonna 2018 liikelaitoskuntayhtymä maksoi työntekijoille ns. epäpätevyysalennuksista johtuvia korvauksia yhteensä

Liiketoimintakauppa toteutettiin 31.12.2108, kauppahinta 22 M€ . Lisäksi kauppahintaan lisättiin liikelaitoskuntayhtymälle koulu- ja esikouluateria palvelutoiminnan luovutuksen perusteella suoritettavaksi tuleva arvonlisäveron määrä, joka oli kaupantekohetkellä tehtyjen laskelmien perusteella 380.874,74 €.

Tilinpäätöksen satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin on kirjattu seuraavat satunnaiset erät:

Liiketoimintakaupan myyntivoitto (satunnainen tuotto)	13 256 096,99
Liiketoiminnan myyntivoitosta maksettu tulovero (satunnainen kulu)	-831 157,28
Satunnaiset tuotot ja kulut yhteensä	12 424 939,71

5. Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut

Ei ilmoitettavaa

6. Toimintatuotot tehtäväalueittain

		2018	2017
Myyntituotot	Laitoshuolto	29 507 174,00	29 526 184,00
	Ruokapalvelut	26 737 856,00	26 870 376,00
	Kiinteistö ja logistiikkapalvelut	31 227 108,00	28 265 795,00
	Vuosihyvitys	0,00	-1 694 577,00
	Muu liikevaihto	444 747,92	413 637,00
Valmistus omaan käyttöön		37 330,16	0,00
Liiketoiminnan muut tuotot		251 399,94	245 273,68
Tuet ja avustukset		347 456,90	253 746,43
Yhteensä		**88 553 072,92**	**83 880 435,11**

7. Verotulot

Ei ilmoitettavaa

8. Valtionosuudet

Ei ilmoitettavaa

9. Palvelujen ostot

Ei ilmoitettavaa

10. Valtuustoryhmille annetut tuet

Ei Ilmoitettavaa

11. Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Poistosuunnitelman hyväksyminen ja poistosuunnitelma Liite 1

12. Pakollisten varausten muutokset

Ei ilmoitettavaa

13. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot

Ei ilmoitettavaa

14. Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely

Tilinpäätöksen satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin on kirjattu seuraavat satunnaiset erät:

Liiketoimintakaupan myyntivoitto (satunnainen tuotto)	13 256 096,99
Liiketoiminnan myyntivoitosta maksettu tulovero (satunnainen kulu)	-831 157,28
Satunnaiset tuotot ja kulut yhteensä	12 424 939,71

15. Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

Ei ilmoitettavaa

16. Erittely poistoeron muutoksista

Ei ilmoitettavaa

17. Kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset

Ei ilmoitettavaa

18. Arvonkorotukset

Ei ilmoitettavaa

19. Pysyvät vastaavat tase-eräkohtaisesti

Liite 2

20-22 Omistukset muissa yhteisöissä

Ei ilmoitettavaa

23. Saamisten erittely

	2018	2017
Saamiset konserniyhteisöiltä		
Myyntisaamiset	0,00	2 774 963,03
Siirtosaamiset	0,00	0,00
	0,00	2 774 963,03
Saamiset kuntayhtymiltä		
Myyntisaamiset	0,00	2 384 834,61
Siirtosaamiset	0,00	8 020,00
	0,00	2 392 854,61
Saamiset muilta		
Myyntisaamiset	0,00	198 807,56
Muut saamiset	0,00	17 626,42
Siirtosaamiset	0,00	308 114,77
	0,00	524 548,75
Saamiset yhteensä	**0,00**	**5 692 366,39**

24. Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

Lyhytaikaiset siirtosaamiset	2018	2017
Kelan korvaus työterveyshuollosta	0,00	287 847,37
Sos.vakuutukset	0,00	0,00
Muut tulojäämät	0,00	28 287,40
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	**0,00**	**316 134,77**

25. Oma pääoma

	2018	2017
Peruspääoma 1.1.	3 507 523,06	3 507 523,06
Lisäykset/muutokset	-3 507 523,06	0,00
Peruspääoma 31.12.	0,00	3 507 523,06
Muut omat rahastot 1.1.		
Siirrot rahastosta		
Muut omat rahastot 31.12.		
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	1 286 276,72	-1 802 268,28
Ed.tilikausien virheiden korjaukset/muutos	-1 286 276,72	-267 747,31
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	0,00	-2 070 015,59
Tilikauden yli-/alijäämä	0,00	3 356 292,31
Oma pääoma yhteensä	**0,00**	**4 793 799,78**

26. Poistoero

Ei ilmoitettavaa

27. Pitkäaikainen vieras pääoma

	2018	2017
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0,00	9 286 669,00
joista yli 5 vuoden kuluttua erääntyy	0,00	2 744 854,00

28. Liikkeeseen lasketut joukkovelkakirjalainat

Ei ilmoitettavaa

29. Pakolliset varaukset

Ei ilmoitettavaa

30. Lyhytaikainen vieras pääoma

	2018	2017
Velat konserniyhteisöille		
Ostovelat	0,00	264 042,28
Siirtovelat	0,00	943 723,44
	0,00	1 207 765,72
Velat kuntayhtymille		
Ostovelat	0,00	219 658,53
Siirtovelat	0,00	1 088 590,50
	0,00	1 308 249,03
Velat muille		
Saadut ennakot	0,00	
Ostovelat	0,00	2 118 421,73
Muut velat	0,00	3 698 043,29
Siirtovelat	0,00	6 155 537,12
	0,00	11 972 002,14
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	**0,00**	**14 488 016,89**

31. Sekkitililimiitti

	2018	2017
Kuntarahoituksen limiitti	0,00	4 000 000,00
siitä käyttämättä oleva määrä	0,00	4 000 000,00

32. Erittely liittymismaksuista ja muista veloista

Ei ilmoitettavaa

33. Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	2018	2017
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	0,00	6 020 473,91
Muut siirtovelat	0,00	2 167 377,15
Siirtovelat yhteensä	0,00	8 187 851,06

34. Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin

Ei ilmoitettavaa

35-37 Vakuudet

Lainoista ei ole annettu vakuuksia.

38. Vuokravastuut

Ei ilmoitettavaa. Vuokravastuut ovat siirtyneet Servica Oy:lle.

Leasingvastuut	**2018**	**2017**
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	0,00	98 699,13
Myöhemmin maksettavat	0,00	139 276,37
Yhteensä	**0,00**	**237 975,50**

39-40 Vastuusitoumukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta

Ei ilmoitettavaa

41. Muut taloudelliset vastuut

Kiinteistöinvestointien alv vastuut

Yhtymä on velvollinen tarkistamaan vuonna 2013 valmistuneesta Leväsentien kiinteistöinvestoinneista tekemiään arvonlisäverovähennyksiä, jos kiinteistön verollinen käyttö vähenee tarkistuskauden aikana. Viimeinen tarkistusvuosi on 2025. Lisäksi liitetiedoissa seurataan KYSin rakennus 11 sekä Harjulan tunnelin vuokrasopimuksella Servicalle siirtynyttä arvolisäverovastuuta, jos kiinteistössä harjoitettavan toiminnan verollinen käyttö vähenee tarkastukauden aikana. Vastuu tilinpäätöshetkellä on 0. Kiinteistöinvestointien alv vastuu on siirtynyt Servica Oy:lle.

42. Henkilöstön lukumäärä

	31.12.2018			31.12.2017		
	Vakinaiset	Määräaik	Yht	Vakinaiset	Määräaik	Yht
Hallinto	31	3	**34**	32	1	**33**
Palvelualue 1	360	99	**459**	361	106	**467**
Palvelualue 2	463	26	**489**	473	39	**512**
Palvelualue 3	240	20	**260**	213	18	**231**
Yhteensä	**1094**	**148**	**1242**	**1079**	**164**	**1243**

43. Henkilöstökulut

	2018	2017
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan sis.aktivoidut palkat	42 366 377,80	41 085 110,16
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin		
Henkilöstökuluja 2012-2016 kirjattu ed.tilikauden yli-/alijäämäämään		267 747,31
Yhteensä henkilöstökulut	42 366 377,80	41 352 857,47

44. Luottamushenkilön palkoista perityt ja puolueelle tilitetyt maksut	2018	2017
KD Kuopion paikallisosasto	340,00	250,00
Keskustan Kuopion kunnalliset	40,00	140,00
Keskustan Pohjois-Savon piiri	247,51	663,76
Kokoomuksen Kuopion kunn.järjestö	140,00	335,00
Kuopion seudun perussuomalaiset	67,50	25,00
Kuopion Sos.dem.työväenyhdistys	75,00	225,00
Pohjois-Savon sosiaalidemokraatit	165,00	570,00
Pohjois-Savon Vasemmisto	31,25	56,25

45. Tilintarkastajan palkkiot

KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy Tilintarkastajan palkkiot	2018	2017
Tilintarkastuspalkkiot	13 269	9 717
Tilintarkastajan lausunnot, veropalvelut	14 135	14 672
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät		1 880
Erityispalvelut	2 440	34 563
Yht.	**29 844**	**60 832**

46. Myynnit ja ostot intressitahojen kanssa

Myynnit on toteutettu palvelusopimusten mukaisesti; ja ostot koostuvat tavanomaisista palvelutuotantoon tarvittavien aineiden

Tilikaudella toteutuivat seuraavat tapahtumat Servican	2018	2017
Myynnit intressitahojen kanssa	**81 273 946**	**76 555 917**
Kuopion kaupunki ja liikelaitokset	40 422 810	38 807 949
Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri ja Kysteri-liikelaitos	40 851 136	37 747 968
Ostot intressitahoilta yhteensä, josta	**8 446 718**	**5 030 281**
Kuopion kaupunki ja liikelaitokset	4 926 161	3 512 323
Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri ja Kysteri-liikelaitos	3 520 557	1 517 958

5. Tilinpäätöksen allekirjoitus

Tilikausi 1.1.– 31.12.2018

Kuopiossa 25.2.2019

Irja Sokka
puheenjohtaja

Merja Miettinen
varajäsen

Raija Iskanius
jäsen

Aino Kanniainen
jäsen

Francesco Nucci
jäsen

Antero Rantala
jäsen

Riitta Savolainen
jäsen

Kirsi Kokkonen
toimitusjohtaja

6. Tilintarkastajien tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus

Kuopiossa 12.3.2019

Milja Riikka Leino
JHT- ja KHT-tilintarkastaja
KPMG Oy Ab
tilintarkastusyhteisö

7. Luettelot ja selvitykset

Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista

Päivä- ja pääkirjat	sähköinen arkisto
Tuloslaskelma ja tase	sähköinen arkisto
Ostoreskontra	sähköinen arkisto
Myyntireskontra	sähköinen arkisto
Tasekirja	sidottuna kirjana
Tase-erittelyt	paperilla/tallenteena
Palkkakirjanpito	sähköinen arkisto
Käyttöomaisuuskirjanpito	sähköinen arkisto

Luettelo tositelajeista ja säilytystapa

1	Tiliotetositteet	paperilla
3	Palkkatositteet	sähköinen arkisto
5	Muistiotositteet	paperilla
7	Manuaalikassatositteet	paperilla
9	Excel-muistiotositteet	sähköinen arkisto
13	Ostoreskontramaksut	sähköinen arkisto
14	Rondolaskut	sähköinen arkisto
20	Myyntireskontrasuoritukset	sähköinen arkisto
31	Myyntilaskut	sähköinen arkisto
32	Web laskut	sähköinen arkisto
40	Ryhti	sähköinen arkisto
50	Maisa varasto sis	sähköinen arkisto
94	Vyörytykset SL	sähköinen arkisto
96	Kirjanpidon tulos	sähköinen arkisto
98	Sisäisen laskennan tulos	sähköinen arkisto
100	Liitetietotositteet	paperilla

8. Liitetietojen liitteet

1) Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet (Liitetiedot 12)
2) Tase ennen liiketoimintakauppaa (Liitetiedot 2)
3) Tase liiketoimintakaupan jälkeen (Liitetiedot 2)

PYSYVIEN VASTAAVIEN POISTOSUUNNITELMA

Johtokunnan vahvistama pienhankintaraja on 5.000 euroa

	Poistomenetelmä	Poistoaika
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet		
Tietokoneohjelmistot	Tasapoisto	5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot		
Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	3 -20 vuotta
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset		
Peruskorjaukset 1.1.2013 alkaen	Tasapoisto	10-20 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Tasapoisto	10-15 vuotta
Koneet ja kalusteet		
Kuljetusvälineet	Tasapoisto	5 vuotta
Koneet, laitteet ja kalusto	Tasapoisto	5-15 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet		
Arvo- ja taide-esineet		Ei poistoaikaa
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		Ei poistoaikaa
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet		Ei poistoaikaa
Muut saamiset		
Liittymismaksut		Ei poistoaikaa

VASTAAVAA		31.12.2018		31.12.2017
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet		216 975,44		204 973,75
Muut pitkävaikutteiset menot		5 880 705,72		6 817 691,88
Aineelliset hyödykkeet				
Koneet ja kalusto		3 497 821,13		3 681 354,58
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat				9 499,58
Sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet		42 146,80		46 146,80
		9 637 649,09		10 759 666,59
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Vaihto-omaisuus				
Aineet ja tarvikkeet		2 034 489,71		1 802 512,52
Saamiset				
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset				
Konsernisaamiset	6 619 716,94		5 159 797,64	
Muut myyntisaamiset	190 474,32	6 810 191,26	198 807,56	5 358 605,20
Muut saamiset		15 744,12		17 626,42
Siirtosaamiset				
Konserni siirtosaamiset	46 492,04		8 020,00	
Muut siirtosaamiset	329 969,53	376 461,57	308 114,77	316 134,77
Rahoitusarvopaperit				
Rahat ja pankkisaamiset		27 402,80		37 139,05
Konsernipankkisaamiset		2 195 860,39		10 276 801,12
		11 460 149,85		17 808 819,08
VASTAAVAA YHTEENSÄ		**21 097 798,94**		**28 568 485,67**

VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
Peruspääoma		3 507 523,06		3 507 523,06
Edellisten tilikausien ylijäämä(alijäämä)		1 286 276,72		-2 070 015,59
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		3 950 103,23		3 356 292,31
		8 743 903,01		4 793 799,78
VIERAS PÄÄOMA				
Pitkäaikainen				
Lainat vakuutus- ja rah.lait				9 286 669,00
Lyhytaikainen				
Lainat vakuutus- ja rah.lait				1 688 484,00
Saadut ennakot		16 198,93		18 327,71
Ostovelat				
Konserni ostovelat	335 795,13		483 700,81	
Muut ostovelat	2 564 496,85	2 900 291,98	2 118 421,73	2 602 122,54
Muut velat		2 404 010,33		1 991 231,58
Siirtovelat				
Konserni siirtovelat	102 296,43		2 032 313,94	
Muut siirtovelat	6 931 098,26	7 033 394,69	6 155 537,12	8 187 851,06
		12 353 895,93		14 488 016,89
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		**21 097 798,94**		**28 568 485,67**

Taseen tunnusluvut	
Myyntisaamisten kiertoaika:	28,27	23,46
Ostovelkojen kiertoaika:	31,19	30,27
Omavaraisuusaste:	41,4 %	16,8 %
Quick ratio	0,76	1,10
Kassan riittävyys päivinä	7,29	38,83
Kokonaispääomantuotto %	16,5 %	13,2 %
Suhteellinen velkaantuneisuus %	14,1 %	28,5 %

Liite 3
Liitetiedot 2/Tase liiketoimintakaupan jälkeen

VASTAAVAA	31.12.2018		31.12.2017
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet			204 973,75
Muut pitkävaikutteiset menot			6 817 691,88
Aineelliset hyödykkeet			
Koneet ja kalusto			3 681 354,58
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat			9 499,58
Sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet			46 146,80
	0,00		10 759 666,59
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus			
Aineet ja tarvikkeet			1 802 512,52
Saamiset			
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset			
Konsernisaamiset		5 159 797,64	
Muut myyntisaamiset		198 807,56	5 358 605,20
Muut saamiset	22 380 874,07		17 626,42
Siirtosaamiset			
Konserni siirtosaamiset		8 020,00	
Muut siirtosaamiset		308 114,77	316 134,77
Rahoitusarvopaperit			
Rahat ja pankkisaamiset			37 139,05
Konsernipankkisaamiset			10 276 801,12
	22 380 874,07		17 808 819,08
VASTAAVAA YHTEENSÄ	**22 380 874,07**		**28 568 485,67**

VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA			
Peruspääoma	3 507 523,06		3 507 523,06
Edellisten tilikausien ylijäämä(alijäämä)	1 286 276,72		-2 070 015,59
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	16 375 042,94		3 356 292,31
	21 168 842,72		4 793 799,78
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen			
Lainat vakuutus- ja rah.lait			9 286 669,00
Lyhytaikainen			
Lainat vakuutus- ja rah.lait			1 688 484,00
Saadut ennakot			18 327,71
Ostovelat			
Konserni ostovelat		483 700,81	
Muut ostovelat		2 118 421,73	2 602 122,54
Muut velat	1 212 031,35		1 991 231,58
Siirtovelat			
Konserni siirtovelat		2 032 313,94	
Muut siirtovelat		6 155 537,12	8 187 851,06
	1 212 031,35		14 488 016,89
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	**22 380 874,07**		**28 568 485,67**